

امت وسط بودن کوتاه آمدن از ارزشها و مواضع صحیح نیست/اعتدال چندان با مفهوم فضیلت ارسطو نزدیک نیست

یک عضو هیئت علمی دانشگاه امام صادق(ع) با بیان اینکه بعضی از شخصیت‌های سیاسی وقتی نظریه اعتدال را مطرح می‌کنند ...

یک عضو هیئت علمی دانشگاه امام صادق(ع) با بیان اینکه بعضی از شخصیت‌های سیاسی وقتی نظریه اعتدال را مطرح می‌کنند از آیه شریفه **وَجَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا**; استفاده می‌کنند تا بگویند استفاده از این به معنای فراجناحی عمل کردن است، ولی اگر دقیقاً طبق آنچه که خداوند، پیامبر(ص) و اهل بیت(ع) فرمودند عمل کنیم امت وسط هستیم. دکتر رضا محمدزاده، عضو هیئت علمی دانشگاه امام صادق(ع) در گفتگو با خبرنگار مهر در مورد مفهوم اعتدال و نسبت آن با مفهوم فضیلت از دیدگاه ارسطو گفت: مفهوم اعتدال با مفهوم فضیلت از دیدگاه ارسطو چندان به هم نزدیک نیست. ارتباط دادن اعتدال با چیزی که ارسطو تحت عنوان فضیلت مطرح می‌کند، کار آسانی نیست.

وی افزود: فلاسفه معتقدند انسان برای دستیابی به سعادت و کمال در مسیر زندگی، در دو راهی‌هایی قرار می‌گیرد که می‌تواند فضائل یا رذائل را انتخاب کند. اینکه ملاک این انتخاب چیست، این است که در میانه خیلی از فضائل و رذائل دست به انتخاب بزند و حالت وسط را انتخاب کند. آن چیزی که معمولاً هم اتفاق می‌افتد همین است.

محمدزاده در ادامه سخنانش اظهار داشت: مثلاً فرض کنید شما می‌توانید در میانه جسارت و شهامت دست به انتخاب بزنید، چیزی را انتخاب کنید که نه از حالت جسارت کامل برخوردار باشد و نه از حالت بی‌باکی مفرط یعنی میانه افراط و تفریط حالت خاصی انتخاب می‌شود که از آن به حالت وسط و میانه فضائل و رذائل تعبیر می‌شود.

وی با اشاره به اینکه اما اگر منظور آن از اعتدال، اصطلاحی باشد که در عالم سیاست به کار رفته است، فکر می‌کنم به معنای فراجزبی نگاه کردن و معقولیت در رفتارهای سیاسی است که گاهی اوقات اجتناب از آنها می‌تواند مایه نوعی مشکلات اجتماعی، سیاسی اعم از داخلی و بیرونی باشد.

این محقق و استاد دانشگاه با اشاره به اینکه در جو و فضای سیاسی کشور، کلمه اعتدال به دو شکل استفاده می‌شود، تصریح کرد: یکی همین معنایی که مورد اشاره قرار گرفت، است. بعضی‌ها معتقدند واقعیت این است اگر دقیقاً مطابق آنچه از دستورات دینی راجع به زندگی اجتماعی و سیاسی در مذهب و دین آمده، عمل کنیم آن موقع اهل اعتدال هستیم.

وی تأکید کرد: اعتدال یعنی آنچه که خداوند متعال می‌فرماید؛ آنچه که خدا امر کرده که طبق آن رفتار کنیم و از آن کوتاه نیائیم که ما از آن به اعتدال تعبیر می‌کنیم. بعضی از شخصیت‌های سیاسی وقتی نظریه اعتدال را مطرح می‌کنند به خصوص در همین دوره اخیر از آیه شریفه **وَجَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا**; استفاده می‌کنند تا بگویند استفاده از این به معنای فراجناحی عمل کردن است. در بعضی مواقع کوتاه آمدن و در بعضی موارد همراهی کردن با نظریات و مجموعه هاست، ولی شخصاً اعتقاد این است که اگر دقیقاً طبق آنچه که خداوند، پیامبر(ص) و اهل بیت(ع) فرمودند عمل کنیم امت وسط هستیم.

محمدزاده در ادامه سخنانش تصریح کرد: امت وسط بودن کوتاه آمدن از ارزشها و مواضع صحیح نیست، امت وسط بودن و اهل اعتدال بودن به این معنایی که گفتم، به این معناست که ما دقیقاً در همان مسیری حرکت کنیم که خداوند متعال، پیامبر اکرم(ص) و اهل بیت(ع) فرمودند، اگر این گونه بود آن موقع ما اهل اعتدال و امت وسط هستیم، لذا به نظر می‌رسد کلمه اعتدال قدری رهن است.

وی با بیان اینکه گاهی وقت‌ها از آن استفاده می‌شود اما به معنای صحیح کلمه استفاده نمی‌شود، بیان کرد: مباحث فلسفی و بحث‌های نظریات سیاسی با مباحث عمیق دینی گاهی با هم خلط می‌شود لذا اگر واقعا کسی می‌خواهد در رابطه با بحث اعتدال از آیات قرآن استفاده کند باید حواسش خیلی جمع باشد. کسی که اوامر و فرامین الهی را نادیده می‌گیرد یا می‌خواهد از آنها کوتاه بیاید یا در بعضی مراحل فکر می‌کند عمل کردن به آنها به صلاح نیست از امت وسط و مسیر اعتدال به معنای حقیق کلمه خارج است.

این استاد دانشگاه در ادامه سخنانش با اشاره به اینکه بر مبنایی که اشاره شد باید عملکرد شخصیتها و جریان‌های سیاسی را با آنچه که خدا و پیامبر(ص) گفته محک زد، گفت: هر کدام به هر دلیلی به هر معنایی از ارزشها، دستورها و فرامین خودش را جدا کند و از آن

فاصله بگیرد از اعتدال خارج شده است. اعتدال همان چیزی است که خداوند متعال از ما خواسته که در دعا و نمازها آنرا طلب کنیم، وقتی می خوانیم «اهدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ*صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ"; ما را به راه راست هدایت کن، راه کسانی که جزء انبیاء و اولیاء محسوب می شوند هر چیزی که غیر از این راه و مسیر از استقامت و اعتدال به معنای اسلامی و قرآنی کلمه خارج است.

وی بیان کرد: نکته ای که باید به آن توجه شود این است، اما گاهی اوقات به این توجه نمی شود و راه اعتدال راه فرجناحی یا راهی که همه جناحها را بتوان در آن راضی کرد تلقی می شود و این خلط صحیحی نیست، حتی اعتدال را نباید با فضیلت و ملاک رستگاری فلسفی انسانی هم پیوند زد، چون معلوم نیست زمانی که می خواهید همه گروه ها را راضی کنید و از خارج شدن یک نظر صحیح که می تواند منشأ ناراحتی و رنجش خاطر سایر گروه ها را استفاده کنید؛ هنوز احساس کنید در راه مستقیم و اعتدال به معنای اسلامی کلمه هستید.